

THE LAST RESPONSIBLE WIDENING ORIGIN: HRİSLAM

Doç. Dr. Bülent KARA

Ömer Halisdemir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü,

bkara@nigde.edu.tr

Abstract

The concept of religion, which is in the sphere of interest of sociology, means the meanings that are introduced and these meanings also represent the identities of individuals in social life as a social expression. Representation of individual in social life; Political presence and stance, the concept of identity is closely related to political debates and policies.

Identity is the most important determinant of slippery formation in communities. This slippery creates an imagination that increases uncertainty and risk in Turkish society. Turkish thought system is suitable to create hero. This favorable environment is transformed into heroic perception "conquest", especially when met with a religious background. However, under the control of people and groups who do not have good intentions, the end results in unexpected attempts and bumps. Hrislam is the new version of "Our children made a blow."

In this article, the concept of Hrislam is considered as a new conceptualization of religion. The concepts of religion and in particular Hrislam are the property of individuals and societies in the historical process; Social and political changes, they must be transformed into ideologies by transforming them into the mefkure; Social, cultural and political backgrounds of the intellectuals, the sociological importance of reconsidering these concepts. When Hrislam gains a social identity, he tries to make sense of what he or she is attempting to embark on or surround the society.

Key words: Hrislam, identity, sociology, religion, court

SON KALKIŞMANIN KUTSANAN KÖKENİ: HRİSLAM

Özet

Sosyolojinin ilgi alanına girmekte olan din kavramı, yüklendiği anlamlar ve bu anlamların toplumsal bir ifadesi olarak aynı zamanda bireylerin toplumsal yaşamdaki kimliklerini temsil etmektedir. Bireyin sosyal yaşamda temsili konusu; siyasal alandaki varlığını ve duruşunu da içerdiğinden kimlik kavramının siyasal tartışmalar ve politikalarla da sıkı bir ilişkisi bulunmaktadır.

Kimliklerin topluluklarda kaygan oluşumunu sağlayan en başat belirleyici dindir. Bu kayganlık Türk milletinde de belirsizliği ve riski artıran bir tahayyül oluşturmaktadır. Türk düşünce sistematigi kahraman yaratmaya elverişlidir. Bu elverişli ortam özellikle dini bir altyapıyla bulunduğu kahramanlık algısı "fetih"e

dönüşmektedir. Ancak iyi niyetli olmayan kişi ve gruplar kontrolünde ise sonucu tahmin edilemeyen kalkışmalar ve darbeler ortaya çıkarmaktadır. Hrislam “Bizim çocuklar darbe yaptı.” cümlesinin yeni versiyonudur.

Bu makalede din, özellikle bir yeni kavramlaştırma olarak “Hrislam” kavramı ele alınmaktadır. Din ve özelinde Hrislam kavramlarının tarihsel süreç içinde tek tek fertlere ve toplumlara mal oluşu, bu kavramların sosyal ve siyasi değişimler neticesinde aktörler tarafından tekrar ele alınarak yüklendikleri manaların değişimi ve birer mefkureye dönüşerek ideolojize olmaları; sosyal, kültürel ve siyasi arka planlarıyla entellektüellerin bu kavramları tekrar ele alışının sosyolojik önemi üzerinde durulmaktadır. Hrislamın toplumsal bir kimlik ya da güç kazandığında nasıl bir kalkışmaya veya toplumu kuşatmaya yöneldiği anlamlandırılmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Hrislam, kimlik, sosyoloji, din, darbe*

GİRİŞ

Siyaset ve sosyal bilimlerle uğraşan kişiler az çok bilirler ki dünyanın en eski iki mesleği vardır: politika ve fahişelik. Bu iki meslek birleşerek günümüzde varlığını devam ettirmektedir. Eski olmak yerleşik, güçlü ve önemli olmayı da beraberinde getirmektedir. Bu yapı günümüzde öyle stratejik bir önem arz etmektedir ki çoğu Türk’ün gözünden kaçmaktadır. Bu birliktelik BOP adı ile bizim de içinde bulunduğumuz coğrafyayı dizayn etmeye çalışmaktadır.

Nedir bu BOP? Büyük Orta Doğu Planı adını verdikleri bu plana farklı çevreler farklı yaklaşım göstermektedir. Bazı çevreler tarafından bu plan petrole, bazıları tarafından da İsrail’le ilişkilendirilerek açıklanmış olsa da şu iyi bilinmektedir: Artık nereden bakılırsa bakılsın aynı kapıya çıkan bir durum söz konusudur.

Amerika Birleşik Devletleri Orta Doğu’ya dizayn vererek, bu coğrafyada bulunan tüm kaynakları kendi stratejisi doğrultusunda sömürmek ve imparatorluğunu ebed-müddet kalıcı yapmak istemektedir. Bunu yaparken özellikle askeri işgallerine bahane oluşturmaya, yerli işbirlikçilerle iş kurmaya, bunları imkanları varsa iktidara getirmeye ayrı bir önem vermektedir. Mütegalibe oluşturma süreci oligarşik yapıya varıncaya kadar beslenmektedir. Burada devreye girerek kendi oluşturduğu diktatörleri demokrasi getirme bahanesiyle askeri müdahaleyle yok etmektedir. Böylece parayla, yardımla, asimilasyonla vs. yapamadığını fiilen yapmaktadır.

Büyük Ortadoğu Planı’nda Amerika baş aktör olarak sözde, Türkiye’yi seçmiştir. Sözde diyorum çünkü ABD bir yeri seçmişse artık orada insanlığa dair yaşam tehlikesindedir. Çünkü ben bu BOP’un açılımını dünyanın en eski iki mesleğinin ülkemde kesiştiği ve mazlum milletleri yok etmeye çalışan Büyük Oyun Planı diye tanımlıyorum. O... olduğu yerde artık namustan, onurdan, insanlıktan söz etmek insafsızlıktır.

İLİMLİ İSLAMIN GERÇEĞİ: HRİSLAM 1

ABD özellikle Türkiye'ye biçtiği bu rolde yarattığı müttefikleri aktif olarak kullanmaktadır. Bu kullanma çağın getirdiği tüm teknolojik-bilişim olguları ile halkı kuşatmakta, halkın doğruları görmesini engellemektedir. Tıpkı I. Körfez Savaşı'nda Alaska'daki karabatak kuşunu göstererek, Müslüman Irak halkına yağdırdığı bombayı kamufle ettiği gibi, ülkemde de benzer yöntemler uygulamaktadır. Yaklaşık bir aydır Hristiyan kültürü menşeli ve misyoner faaliyetleri ile örtüşen bir kavram ortaya atıldılar ki akıllara durgunluk vermektedir: "İlimli İslam". Peki bu ucube kavram "İlimli İslam" ne demektir? Bu sorunun tek cevabı vardır: Anadolu'yu önce bedevileştirmek sonra Hristiyanlaştırmak. Burada BOP tamamen devrede. İşte meslekler birleşmiş, bizi biz yapan temel değerlerimizi yok ediyor. İslamı referans göstererek egemen olmaya çalışanlar hemen göbük atıyor. Gâvur bizi kabul etti, bizi anladı da şu ülkede yaşayanlar anlamıyor, diye feryat ediyorlar. Beyler ben teolog değilim; ama İslam insanı "eşref-i mahlukat" olarak tanımlar. Kula kulluk yapan, zengine köle yapan olarak değil. Çünkü tek başına kendi anlamlıdır ve büyüktür. Onun için günümüzde kavram kargaşası yaratarak bu ülkede kardeş kavgası yaratmaya çalışanların ekmeğine yağ sürmeden Amerikalıya, İsrailiye değil, doğrudan kendi coğrafyamızın ortak kaderini paylaşan yoksul insanlarına destek verelim.

Dedik ya eski iki meslek devrede. Bu iki meslek buluştu mu bir kere oyun içinde oyun, karmaşa. Ayrıca bulanık suda balık avlama taktiklerine akıl sır ermez olur. Her şey tozpembe gibi durur fakat bunun altı çapanoğlu yahut yağlı kazıktır. Farkına varıldığında iş işten çoktan geçmiş yani "Atı alan Üsküdar'ı geçmiştir." Cennet gibi güzel ülkemizde şimdi aynı oyun oynanmaktadır. Bu en çirkin ve alçak oyuna işaret etmek bu vatan ve bu vatanda yaşayanlar için elzemdir.

15 Temmuz ülkede post-travmatik stres bozukluğu yaratmıştır. Peki bu nasıl mümkün olmuştur? Bu sorunun cevabını verirken "Benim İslam anlayışım daha iyi yönetir ve iktidarın olanaklarını çok daha iyi paylaşır/paylaştırır." imgelemi üzerinden değerlendirmeler yapmak doğru bir okuma olacaktır.

Belki de 15 Temmuzun açıklanmasında kullanılacak en kutsal kavramın adı "Hrislam" olmalıdır. Çünkü İslamiyet de bir dönüşümün adıdır. Ancak Batılılar için İslam'ın ticari ve ahlaki kurallarının yeni dünya düzeni ile uyumlu hale getirilmesi, aynı zamanda Batı değerleri üzerinde bir anlayışla ortak eylemler gerçekleştirmesi gerekmektedir. Batı ile aynı anlayışın oluşturulma süreci tıpkı Roma'da Ortodoks ve Katolik anlayışının çıkmazlarının gösterilerek Protestanlık mezhebinin

*Hrislam: Hristiyanlıkla-Siyonizmin bir Ortadoğu özel uygulamasıdır. Ayrıca Selefizm İslamı radikalleştirmiş, siyonizm de bunu kullanarak Müslüman ülkelerde darbelerde, kalkışmalarda bunu araç olarak kullanmıştır. 15 Temmuz hain darbe girişiminin arkasında da bu gerçek vardır. Türkiye'de seküler anlayış üzerinden darbeler kapandığından ve halkın bunu kabulünün mümkün olmadığı görüldüğünden Amerikan ve siyonizm meşeli olan, ülkede darbenin kabulünü sağlayacak din faktörü devreye sokulmuştur. Mevcut İslâm anlayışı darbelere cevaz vermediğinden onun dönüştürülmesi amaçlanmış ve bu amaçla "İlimli İslam" kavramı ortaya atılmıştır. Aslında bu kavramın gerçek adı Hrislamdır.

oluşturulmasına benzemektedir. Buradaki temel farklılık Hristiyanlıkta bu dönüşüm kendi içinde bir oluşumu ihtiva ederken, İslamiyette kendi içinde dönüşümün mümkün olmayacağı inancıyla hareket edilmektedir. İslami değerleri kısmen ve parça parça Hristiyan değerleriyle ortaklaştırma fikri, İslami düşünceye sahip olanları topyekun ayağa kaldırmak, özgürleştirmek değil, geriye çekmenin adıdır. Mistik ilahi şahsiyetler üzerinden Müslümanlığı şumulleştirmektedir. Demokratik değerlerin teklige doğru yönelişinin ve merkez-çevre örgütlenmesinin tersyüz edilmesi dikotomisinin ulviyet arz ettiği addır. Genel dinsel ve dilsel iradesinin ortadan kalktığı, sanallaştığı yapıdır. Gül'ün sembolik olarak önemsizleştiği dinler bahçesi kavramlaştırmasının etkinleştiği yapıdır. Son ve mükemmel din olan İslam'ın önemsiz hale gelmesi için İbrahimi dinler kavramının ideolojileştirildiği ya da terimleştirildiğidir.

Batı pozitifçiliği genelde İslamın özelde ise İslam kisvesi altında Türk kültürünü yozlaştırma ya da asimile edilmesinin tezahürüdür. Bu tezahür Türk-İslam kültürü ile şumullenmiş toplumun Türk ayağını oluşturduğu ulusal direncin ancak İslami anlayışının değişik anlayışlarla uyuşması ile daha kolay Batıya entegresinin öngörüsüdür. Anadolu'nun dip dalgasını oluşturan Anadolu erenleri ya da Horasan erenleri denilen Türk'e ruh veren azim, adalet, hoşgörü, erdem ve onu necip millet yapan içtimai tüm olguları dejenerasyona tabi tutarak özünden kopuşunu sağlama fikridir. Yani Mısır, Hindistan tipi bir anlayışın dinsel muhtevasının yerleşik ritüel halinde uygulanmasının temininin adıdır.

Hristiyan olguculuğunun dünyaya şamil olan ve yakın gelecekte tekrar şamil olacağı öngörüsünün tüm dayanakları ile birlikte pratiğe geçirilmesinin ve sosyo-politik uygulamasının think-tanks²leridir.

Batı düşünce kalıplarının sanki edebi-felsefi dayanaklarının yerleşik bir kültür kalıbına dönüştürülmesidir. Batının hoşgörüsü ve bu hoşgörüyü oluşturma algıları ile biçimlenen sosyolojik tartışmalar ile nevi şahsına münhasır olan Anadolu hoşgörüsünü bertaraf ederek Batı hoşgörüsüne eklemlemektir. Aynı zamanda Türk idari tarihi ve anlayışının tarihi, kültürel, dinsel motiflerinin pragmatizmine Transatlantik anlayışı ile anglo-sakson sosyolojik olarak pazarlanması sürecidir.

Medeniyetlere beşiklik yapmış Anadolu'nun değerlerini, düşünce ve yaşam tarzlarını, davranış kalıplarını, sosyal ilişkilerini ve beşeri etkileşimlerini içe dönük olarak yanlış sorgulayan ırksal, etnik grupsal, mezhepsel ve marjinal ideolojik saplantılar yardımıyla araştırılmaya çalışılmasının baş adıdır. Bir arada yaşama arzumuzun mozaikleştirilmesidir. Çünkü mozaikleşmek kültürün dip dalgasının manasından uzaklaşması, maddileşmesi demektir. Milli mana ile bezenmiş olan yardımlaşma(tesanüd) duygusunun kolektifleşmesinin yarattığı sinerjiden Türk'ü mahrum etmek, muaf tutmaktır. Aşırı

² Düşünce kuruluşları.

ferdiyetçilik üzerinden ve ferdin kendini yeniden keşfetmesini sağlayan, yeniden keşfin madde, özellikle para üzerinden varlığını ispatlaması düsturudur.

Yedi bölgenin ve yedi tepenin (kutsal yedilik) yarattığı kendine has Türklük ve İslam anlayışının ekonomide, politikada, siyasette ve sosyal yapıda yarattığı ve yaratacağı tüm faktörleri körelterek aslının ve aslının üreteceği Türk dünyası fenomeninin gerçekleşmesini en azından geciktirmek hatta mümkünse de ortadan kaldırmaktır.

Türk fikir ve edebi hayatının akademik gelişmesinin Türk dili ile bağlarını kopararak dilin toplumsallığının ana damarlarının işlevselliğinin önüne geçmektir. Anadil ve millet arasında var olan tarihsel ve kuşaklar arası aktarımının yaratacağı kültürel mirastan mahrum etme çabalarıdır. Batı objektifliği adı altında var olan tüm Türk ve İslami değerlerin içinin boşaltılması, anlamdan yoksun bırakılmasıdır. Anlamın yoksunluğunun özellikle yorum farkı ile derecelendirilerek akademiye sunulmasıdır.

Sanki var olan her şey tasnif edilip veriliyor gibi. Fakat biraz dikkat edilirse verilenler derecelendirilirken Batı değerlerine en yakın olan en önemli hale getirilerek diğerleri önemsizleştiriliyor. Asıl kaynaklar ortadan kaldırılarak Batının sunduğu değerler asıl kaynağın yerini alıyor. Böylece derin dip dalgasının içi boşaltılarak gereksiz hale getiriliyor. Bunun sonucu hiçbir işe yaramayan birey ve hiç üretmemiş bir millet var edilmeye çalışılıyor. Anadolu'nun insanlığın medeniyet mirasına kattıkları göz ardı edilerek Anadolu mozaikleştiriliyor.

Dini toplumlar, mananın mahremiyeti üzerine bir yaşamı öngörürken bu yaşamı ahlakla bezer. Günümüzde mahremiyetin teşhiri üzerine kurgulanan yaşam iksirleri en belirgin sosyal gerçeklik olarak karşımıza çıkar. Postmodern beklentilerin çıktısı olan teşhirciliğin mahremiyet anlayışı günümüz topluluğunun en önemli yaşam tarzının paradoksudur. Dini toplum biliminin seküler algısı bu realiteyi reddederken fetişizmin modern kabulü nesnel olarak varlığını topluluklara (cemaatlara, guruplara vs.) mutlak dikte ettirir. Kaygının, çatışmanın (laik-dindar) dikotomisinin temelini burada aramak gerekir.

Anadolu'nun İslami yorumlarını Yunusları, Mevlanaları reddederek Hristiyan felsefesinin yorumlarını ballandıra ballandıra yaymak, en başta İslama ihanettir. İhanetin bedeli bu topraklarda ağır olmuştur. Misyonerlik faaliyetlerine destek vermek vatana ihanettir. İlimli İslam ise anladığım kadarı ile misyonerlerin kehanetidir. Bize düşen kehaneti aslına iade etmek ve İslam'a yalın ve güzel haliyle sahip çıkmaktır. Çünkü İlimli İslam BOP süreci Amerikan İmparatorluğunun Ortadoğu insanını ve İslam'ını yok etmenin ilk aşaması olacaktır. Bunu yaparken de en çok sözde Müslümanları kullanacaklardır. Bugün bu cenahlara bu fikir cazip gelse de, fikri besleyen para-güç ilişkisi her şeyi kapatsa da, derdest etse de gerçekleri asla kapatamayacaktır. Unutmayalım ki Irak'ta aynı felsefenin temsilcilerinin işkence yaptığı, ırzına geçtiği insanlar bir başka dinin mensupları değildir. Düşman,

vatan toprağına girdi mi sağıcı mısın, solcu musun, dinci misin demiyor, işbirlikçileri hariç herkesin icabına bakıyor. Onun için işbirlikçileri en kısa zamanda biz de teşhir edip onlarla mücadele edelim. Çünkü Arap Baharı dedikleri böyle bir şey... İçimizdeki İrlandalıları duyurularak alenen yapılan bir koknitif işlem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Paradoksal olarak ele alındığında dinsel olanın toplumsallaşması kendini zuhur ettirirken iki temelde evrilmektedir: Gelenekselleşme ve Modernleşme. Bunlar genelleştirilmektedir. Yeni Dünya Düzeni ve kendini yeni diye var eden geleneksel, modernin içinde ve önünde belirleyicidir. Bu durum adeta değişimin öznesini oluşturmaktadır. Genelde din özelde ise dinsel olanın siyasal olarak iktidara taşınma biçimleri post modern kavganın günlük aidiyetini oluşturmaktadır. Son kalkışmayı işte bu temelde açıklamak anlamlı ve anlaşılır olacaktır. Her şeyden önce şu sosyolojik gerçeği belirlemek, bunun analizini yapmak bizi doğruya götürecektir: Kendisini cemaat, hizmet hareketi vs. tanımlayan aslında kısaca “FETÖ” olarak bilinen bu yapı Anadolu’da son yıllarda tüm dimağlara sızan tek örgüttür. Bunu nasıl başardılar sorusunun yanıtı sadece dış (iktidar) destek ya da iç iktidar desteği ile verilemez.

Tabii ki bunların etkisi var ancak bu faktörler tam izahı veremez. Türk halkındaki tüm yapıların içine sızmak ancak, onun ruhuna uygun örgütlenme stratejisi geliştirmekle mümkündür. Bu örgüt yasalı, yasa dışına taşırken “ANAÇ” olma şiarı, durumun kabulünü tüm tezat yapılarda artırmıştır. Anadolu’da yaşayan topluluklar anaerkil özelliğini koruyan ve bunun üzerinden bir yaşama deseni oluşturan özellik arz etmektedir.

Özellikle dini bir cemaat şeklinde görünen grupları kullanarak, “Dinlerarası Diyalog”, “İlimli İslam” gibi kavramlarla süslenmiş bir dini algı ve bu dini algıda mümkünse İslam dininin bazı temel kurallarının yumuşatılarak Hristiyan algısına yaklaştırılması çabası dikkat çekmektedir. Ya da Kur’an’da kesin olmayan konuların İncilvari yorumlatılarak İslam’da varmış gibi gösterilmesi dikkat çekicidir. “Hr-İslam” kavramına bu açıdan bakılmalıdır.

Hristiyanlık tarihi dikkate alındığında Anadolu coğrafyasının önemi dikkatlice incelenmelidir. Çünkü Hristiyanlığın ilk yayıldığı alan Anadolu, kurucusu ise Tarsuslu Pavlos’tur. Bu açıdan Türkiye coğrafyasında meydana gelecek her türlü siyasi, sosyal, ekonomik ve askeri eylemler özellikle Batı dünyasını ilgilendiren eylemlerdir. Bu eylemler hiçbir zaman Batı dünyasından bağımsız da olmamıştır. Çünkü eğer öyle olmaz ise Türkiye kontrolden çıkar. Bu da Batının çıkarlarına uymaz. Açıkça bunlarla işlerini yaptırılmayan Batı, işin dini boyutuna da el atmış ve mümkünse “Dinlerarası Diyalog” ve “İlimli İslam” projeleriyle Türkiye, Türk dünyası ve İslam dünyasını kontrol altında tutmaya çalışmıştır. Özellikle Büyük Ortadoğu Projesi ve Arap Baharı birleştirilmiş ve son aşaması 15 Temmuz 2016’da Türkiye’de uygulanmaya kalkışılmış ve tıpkı Kurtuluş Savaşı ve Milli Mücadele

döneminde olduğu gibi Türk milleti bu oyunları bozmasını bilmiştir. Türk milleti hem misyonerlik faaliyetleri içerisinde yer alan “Dinlerarası Diyalog” ve “İlimli İslam” kavramını hem de kurulması düşünülen Tanrı Krallığını durdurmuş veya en azından geciktirmiş görünmektedir. Ancak Türk milleti ve yöneticileri uyanık olmalı ve Hristiyanların özellikle Evanjeliklerin Armagedon savaşına hazırlıklı olmalıdırlar.

SONUÇ

Günümüzde kalkışmanın en belirgin sonucu dini yaşama duyulan güvenin azalması olmuştur. Ayrıca farklı alanlarda var olan dinî grupların (cemaat, tarikat v.s) kendini gerçekleştirme yolunu tıkanmış ya da en hafifiyle bu yolun kaosu artmıştır. Güven ortamı yok edilerek ya da azaltılarak bu grupların kendilerini gerçekleştirme süreci uzatılmıştır. Dini yapıların sivil topluma dönüşmesi başka bahara ertelenmiştir. Peki neden Türk toplumu bir ulvi değer olarak bunları yerinde ve zamanında konsensüsle gerçekleştiremiyor? Cevabı kanaatimce 19. yy. Azerbaycan aydınlanma şairlerinden Ahundow’un şu sözlerinde saklı görünüyor: “Dünyada en iyi masalı Araplar yazar, bunu en iyi Farslar okur, yine buna en iyi (çok) Türkler inanır.”

Yunus Emre Türk-İslam söylemini nakşederken aslında bizim ne yapmamız gerektiğine de ışık tutmuştur:

Çiçeklerle hoş geçin, balı incitme gönül

Bir küçük meyve için, dalı incitme gönül

Mevla verince azma, geri alınca kızma

Tüten ocağı bozma, külü incitme gönül

Dokunur gayretine, karışma hikmetine

Sahibi hürmetine, kulu incitme gönül

Sevmekten geri kalma, yapan ol yıkan olma

Sevene diken olma, gülü incitme gönül.

Yunus, bu dizeleriyle farklı dinî görüşlerin felsefi tezahürünün bütünlükçü yol göstericiliğinin nasıl olması gerektiğini hikmetlendirmiştir. Bu hikmeti anlamak Anadolu’nun kurucu iradelerine dönmek ve yeniden bunları ihya etmekle mümkündür. Unutmamak gerekir ki din-toplum bilimi ve dinsel olgular belirsizlik ve riskleri ortadan kaldırırken bireyin kendi olmasını, toplumla bütünleşmesini tamamlayıcı bir tilavet sunmaktadır.

Din insanlara iktidar olmayı iktidardan nimetlenmeyi hele de iktidarın otoritesini başkalarının sırtında boza pişirme olarak öğretmemektedir. Eğer böyle olduğu kabul edilirse bu sadece nefsin ve

dinin çıkarlara alet edilerek kullanılmasının, vaatler verilmesinin bir tezahürü olur ki zaten 15 Temmuz tam da bu tezahürün bir sonucudur.

Oysa bütün dinlerin bir imha dili bir de ihya dili vardır. Önemli olan mümkün olduğu kadar ihya dilini toplum yararına evirmektir. Eğer ihya dilini bütün topluma hakim kılamazsak bir imha dili olarak insanlar dine sadece bir menfaat penceresinden bakacak, yeni FETÖ'ler oluşacak, Şerif Mardin'in, "Halk kültürü, bütün "hurafe"ler bir yana, menfaatlerine daha kısa yoldan cevap vermektedir. Okula gitmenin sağlayacağı imkanların kapalı olduğu yerde kişi Kur'an kursu yolunu seçecektir. Seçkinlerinin uzak oldukları bir kültürde kişi "halk seçkini", -mesela Nurcu- olmayı deneyecektir. Doktorun halka yaklaşmadığı hastanenin etrafında üfürükçüler zengin olacaktır." ifadeleri bir kısır döngü içerisinde karşımıza çıkacak ve her seferinde doğrulanacaktır.

Kaynakça:

Bourdieu, P. (2005). Pratik Nedenler. İstanbul: Hil Yayın.

Kaya, A.,Kentel,F. (2005). Euro Türkler Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Köprü mü Engel mi?.İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kirman, M. A. (2005). Din ve Sekülerleşme. Adana:Karahan Kitabevi

Özsöz, C. (2007). Max Weber'in Din Sosyolojisi Metodu ve Eleştirisi. Sosyoloji Notları, 2, 53-58.

Özalp, A. (2015a). Sosyal Psikoloji Teorileri Bağlamında İnançın Bireyler ve Gruplar Açısından İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı. Ankara

Taş, K. (2003). Dinin Sosyolojik Tanımı Problemi Üzerine Bir Değerlendirme. Dini Araştırmalar Dergisi, 6(16), 199-205.

Uysal, V. (1996). Din Psikolojisi Açısından Dini Tutum Davranış ve Şahsiyet Özellikleri. İstanbul:İFAV.

Weber, M. (1997). Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu, çev. Aruoba, İkinci Baskı, İstanbul: Hil Yayın.

Yalap, H. (2017). Edebiyattan Sosyolojiye: Besmele ve Fatıha Tefsirleri Üzerinden Bir Şerh Denemesi. s.100-146. Kayseri: İncir Yayıncılık